

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 140/11
V Lucemburku dne 21. prosince 2011

Rozsudek ve spojených věcech C-411/10,
N.S. v. Secretary of state for the Home Department, a C-493/10, M.E. a další
v. Refugee Applications Commissioner Minister for Justice, Equality and Law
Reform

Žadatel o azyl nemůže být přemístěn do členského státu, kde mu hrozí nelidské zacházení

Unijní právo nepřipouští nevyvratitelnou domněnku, podle níž členské státy dodržují základní práva přiznaná žadatelům o azyl.

Společná azylová politika je nedílnou součástí cíle Evropské unie spočívajícího v postupném vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva otevřeného těm, kteří donuceni okolnostmi oprávněně hledají ochranu v Unii. Nařízení „Dublin II“¹ stanoví kritéria umožňující určit členský stát příslušný k posouzení žádosti o azyl podané v Unii – přičemž v zásadě je příslušný jediný členský stát. Pokud státní příslušník třetí země požádal o azyl v členském státě, který nařízení neurčuje jako příslušný, upravuje toto nařízení postup přemístění žadatele o azyl do příslušného členského státu.

Ve věci C-411/10 N. S., afghánský státní příslušník, přicestoval do Spojeného království mimo jiné přes Řecko, kde byl v roce 2008 zadržen. Řecké orgány jej po čtyřech dnech propustily s příkazem opustit do 30 dnů řecké území. Pan N. S. nepodal žádost o azyl. Podle jeho tvrzení byl při pokusu o opuštění Řecka zadržen policií a navrácen do Turecka, kde byl po dobu dvou měsíců držen ve vazbě za nesnesitelných podmínek. Z místa své vazby v Turecku uprchl a vydal se na cestu do Spojeného království, kam přicestoval v lednu 2009 a kde podal žádost o azyl. V červenci byl N. S. informován, že v srpnu bude přemístěn do Řecka na základě nařízení „Dublin II“. Podal proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek, v němž uvedl, že kdyby byl vrácen do Řecka, hrozilo by porušení jeho základních práv. Předkládající soud totiž uvádí, že azylové řízení v Řecku vykazuje závažné nedostatky, podíl udělených azylů je tam velmi nízký, soudní opravné prostředky jsou nedostatečné a přístup k nim je velmi obtížný a podmínky přijetí žadatelů o azyl jsou nepřiměřené.

Věc C-493/10 se týká pěti osob, které mezi sebou nemají žádný vztah, původem z Afghánistánu, Íránu a Alžírsku. Dotyční cestovali přes území Řecka, kde byli zadrženi za nelegální vstup, aniž podali žádost o azyl. Poté se vydali do Irska, kde požádali o azyl. Staví se proti vrácení do Řecka a tvrdí, že azylové řízení a podmínky žadatelů o azyl v této zemi jsou nevyhovující.

V tomto kontextu se jak Court of Appeal of England and Wales (Spojené království), tak High Court (Irsko) Soudního dvora tážou, zda – s ohledem na saturaci řeckého azylového systému a její důsledky na zacházení s žadateli a posuzování jejich žádostí – orgány členského státu, které mají provést přemístění žadatelů do Řecka (státu příslušného k posouzení žádosti o azyl podle nařízení) musí předem ověřit, zda tento stát skutečně dodržuje základní práva. Tážou se rovněž, zda v případě, že tento stát základní práva nedodržuje, jsou tyto orgány povinny přijmout odpovědnost za posouzení žádosti.

Během přezkumu těchto věcí Soudním dvorem vstoupilo do řízení jako vedlejší účastníci třináct členských států, Švýcarská konfederace, Vysoký komisař Organizace spojených národů pro uprchlíky, Amnesty International a AIRE Centre. Mezi zúčastněnými stranami, které předložily vyjádření, je nesporné, že Řecko bylo v roce 2010 místem vstupu do Unie pro přibližně 90 %

¹ Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (Úř. věst. L 50, 25.2.2003, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 109).

nelegálních migrantů, takže zátěž, kterou nese tento členský stát, je nepoměrně vyšší v porovnání se zátěží, kterou nesou ostatní členské státy, a řecké orgány tomuto přílivu nejsou fyzicky schopny čelit.

V rozsudku z dnešního dne Soudní dvůr zaprvé připomněl, že společný evropský azylový systém byl koncipován v kontextu umožňujícím předpokládat, že všechny státy, které se na něm podílejí, dodržují základní práva a že si členské státy mohou v tomto ohledu vzájemně důvěřovat. Právě z důvodu této zásady vzájemné důvěry přijal unijní zákonodárce nařízení „Dublin II“, jehož hlavním cílem je zrychlení posuzování žádostí o azyl v zájmu jak žadatelů, tak zúčastněných států.

Vycházeje z této zásady Soudní dvůr zkoumal, zda vnitrostátní orgány, které mají přemístit žadatele do státu příslušného k posouzení žádosti o azyl, určeného nařízením, musí nejprve přezkoumat, zda jsou základní práva osob v tomto státě dodržována.

Soudní dvůr uvedl, že sebemenší porušení předpisů azylového práva nestačí k tomu, aby bylo zmařeno přemístění žadatele o azyl do primárně příslušného členského státu, neboť to by zbavilo povinnosti členských států ve společném evropském azylovém systému jejich obsahu a ohrozilo by to cíl rychle určit příslušný členský stát.

Soudní dvůr má nicméně za to, že **unijní právo brání nevyvratitelné domněnce, podle níž členský stát označený nařízením za příslušný dodržuje základní práva Evropské unie.**

Členské státy, včetně vnitrostátních soudů, totiž nemohou přemístit žadatele o azyl do členského státu označeného za příslušný, nemohou-li ponechat bez povšimnutí skutečnost, že systematické nedostatky azylového řízení a podmínek přijímání žadatelů o azyl v tomto členském státě představují závažné a prokazatelné důvody pro domněnku, že žadatel bude vystaven skutečnému riziku nelidského a ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie. Soudní dvůr má za to, že členské státy mají k dispozici vícero odpovídajících nástrojů pro posouzení dodržování základních práv a tedy skutečných rizik, kterým bude vystaven žadatel o azyl v případě, že bude přemístěn do příslušného členského státu².

Soudní dvůr dále dodal, že **členský stát, který má přemístit žadatele do státu příslušného podle nařízení a který tak nemůže učinit, musí, s výhradou možnosti posoudit žádost sám, přezkoumat ostatní kritéria nařízení za účelem ověření, zda některé z dále uvedených kritérií umožňuje označit jiný členský stát za příslušný k posouzení žádosti o azyl.**

V tomto ohledu musí dbát na to, aby nezhoršoval situaci, kdy jsou porušována základní práva tohoto žadatele, postupem určování příslušného členského státu, který by byl nepřiměřeně dlouhý. V případě potřeby mu přísluší, aby posoudil žádost sám.

Konečně Soudní dvůr upřesnil, že zohlednění protokolu (č. 30) o uplatňování Listiny základních práv Evropské unie v Polsku a ve Spojeném království nemá na dané odpovědi vliv.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106

² Patří mezi ně zprávy mezinárodních nevládních organizací nebo Agentury OSN pro uprchlíky.